

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 316/2024-21

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej JUDr. Mgr. Mariánom Kropajom, PhD., advokátom, Mudroňova 7356/51, Piešťany, proti postupom Okresného súdu Trnava, pôvodne Okresného súdu Piešťany v konaniach sp. zn. PN-6C/15/2018, 100C/19/2023 a 100C/20/2023 takto

r o z h o d o l :

- Postupom Okresného súdu Trnava, pôvodne Okresného súdu Piešťany v konaniach sp. zn. PN-6C/15/2018, 100C/19/2023 a 100C/20/2023 **boli porušené** základné práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Okresného súdu Trnava v konaniach sp. zn. PN-6C/15/2018, 100C/19/2023 a 100C/20/2023 **p r i k a z u j e** konať bez zbytočných prietáhov.
- Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **5 000 eur**, ktoré **j e** Okresný súd Trnava **p o v i n n ý** zaplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Okresný súd Trnava **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania **713,96 eur** a zaplatiť ich jej právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 3. júna 2024 domáha vyslovenia porušenia základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu

Piešťany, z ktorého výkon súdництва od júna 2023 prešiel na Okresný súd Trnava. Žiada, aby okresnému súdu bolo prikázané konať bez zbytočných prietáhov, a zároveň požaduje finančné zadost'učinenie 10 000 eur.

II.

2. Sťažovateľka sa žalobou podanou na Okresnom súde Piešťany v marci 2014 pod sp. zn. 7C/48/2014 domáhala finančného zadost'učinenia z dôvodu zásahu do svojich osobnostných práv zo strany žalovaných. Po výzve na zaplatenie súdneho poplatku v apríli 2014 a žiadosti sťažovateľky z mája 2014 o oslobodenie od ich platenia ju okresný súd v máji 2016 oslobodil od súdnych poplatkov a vyzval ju na opravu označenia žalovanej. V septembri 2016 ju vyzval na doplnenie žaloby a spresnenie označenia strán sporu. Na to sťažovateľka reagovala doplnením podania v novembri 2016 a v januári 2017. Okresný súd v januári 2017 vyzval sťažovateľku na predloženie žaloby v ďalších dvoch vyhotoveniach. V marci 2017 okresný súd vyzval žalovaných na vyjadrenie k žalobe. Žalovaní sa vyjadrili v apríli 2017.

3. V auguste 2017 žalovaná 1 namietla miestnu príslušnosť súdu, na čo bola vec v septembri 2017 postúpená Okresnému súdu Bratislava IV, ktorý s tým nesúhlasil, a Krajský súd v Bratislave vo februári 2018 rozhodol o miestnej príslušnosti Okresného súdu Piešťany, ktorému bola vec vrátená v marci 2018 a bola jej pridelená nová sp. zn. 6C/15/2018.

4. V septembri 2018 okresný súd doručil sťažovateľke vyjadrenia žalovaných, ku ktorým sa vyjadrila v októbri 2018. Okresný súd toto vyjadrenie žalovaným doručoval v marci 2019, na čo obratom odpovedali žalovaní. V decembri 2020 požiadal okresný súd žalovanú 1 o vyjadrenie, či trvá na vzájomnej žalobe, a na to isté vyzval aj sťažovateľku. Sťažovateľka sa vyjadrila v decembri 2020. V máji 2021 doručoval okresný súd stranám ich podania. V septembri 2021 rozhodol okresný súd o vzájomnej žalobe. V marci 2022 okresný súd vyzval sťažovateľku na doplnenie žaloby, čo sťažovateľka urobila v apríli 2022. V máji 2022 okresný súd vyzval na doplnenie originálu plnomocenstva a na spresnenie žaloby, čo sťažovateľka urobila v júni 2022. Vyjadrenie sťažovateľky okresný súd v júni 2022 doručoval žalovaným, ktorí sa vyjadrili v júli 2022. V septembri 2022 doručoval okresný súd vyjadrenia žalovaných sťažovateľke.

5. Okresný súd v marci 2023 vylúčil na samostatné konania vec žaloby sťažovateľky proti žalovanej 2, ktoré sa ďalej viedlo pod sp. zn. 100C/20/2023, a proti žalovanej 3, ktoré sa ďalej viedlo pod sp. zn. 100C/19/2023. O nárokoch sťažovateľky bolo rozhodnuté tromi rozsudkami okresného súdu z novembra a decembra 2023, ktorými bola jej žaloba zamietnutá. Sťažovateľka podala odvolania, o ktorých na krajskom súde od mája 2024 prebiehajú tri odvolacie konania.

III.

6. Sťažovateľka uvádza, že konanie trvá viac ako desať rokov, a preto ide o dlhodobé prietahy. Zdôrazňuje, že je ťažko zdravotne postihnutá invalidná dôchodkyňa a konanie žalovaných pociťovala ako zásah do svojej osobnosti s následkom rozsiahlej traumy v produktívnom veku. Popritom ju traumatizuje dlhoročné trvanie sporu, hoci súdu nič nebránilo vo veci konať a rozhodnúť. Dlhodobá pasivita súdu ovplyvnila aj možnosť preukázať protiprávne konanie žalovaných. Sťažovateľka zdôrazňuje, že v marci 2023 podala predsedovi súdu sťažnosť na prietahy v konaní, ktorá bola vyhodnotená ako dôvodná.

7. Okresný súd vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti zrekapituloval vykonané úkony. Tvrdí, že vo veci konal bez výrazne dlhých období nečinnosti, a poukazuje na to, že v priebehu konania dochádzalo k častej zmene sudcov, ktorým bola vec pridelená. Dĺžku konania odôvodňuje nedostatkami žaloby, počtom žalovaných, náročnosťou posudzovania jednotlivých vyjadrení a posudzovania miestnej príslušnosti.

IV.

8. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. K odstráneniu tohto stavu dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04). Porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov sa skúma s prihliadnutím na okolnosti prípadu z pohľadu (i) právnej a faktickej zložitosti veci, (ii) správania účastníka a (iii) postupu súdu (I. ÚS 41/02). Prihliada sa aj na význam sporu pre sťažovateľa (II. ÚS 32/02).

9. Konanie, v ktorom sa sťažovateľka domáha finančného zadosťučinenia z dôvodu zásahu do jej osobnostných práv, patrí do štandardnej agendy civilných súdov. Vec preto nemožno hodnotiť ako nadmerne skutkovo či právne zložitú, o čom svedčí aj skutočnosť, že okresný súd rozhodol na prvom pojednávaní, ale až v novembri 2023. K predĺženiu konania sťažovateľka podstatným spôsobom neprispela.

10. K prieťahom došlo výlučne v dôsledku neefektívneho postupu okresného súdu. Len o oslobodení od súdnych poplatkov rozhodol okresný súd po dvoch rokoch od začatia konania. Z každej procesnej aktivity okresného súdu je zjavná výrazná neefektívnosť, čo preukazuje napríklad to, že v marci 2018 bol po rozhodnutí o miestnej príslušnosti spis vrátený okresnému súdu a až v septembri 2018, teda po pol roku, okresný súd doručil sťažovateľke vyjadrenia žalovaných. Sťažovateľka sa vyjadrila hneď nasledujúci mesiac, avšak okresný súd doručoval vyjadrenie žalovaným až v marci 2019. V rovnaký mesiac odoslali žalované aj svoje repliky. Zjavnú neefektívnosť pri vedení konania tak kontrastne zvyrazňuje aj aktivita a procesné správanie strán konania, ktoré svoje podania predkladali súdu spravidla v rovnaký alebo nasledujúci mesiac. Od doručovania vyjadrenia žalovaným v marci 2019 do decembra 2020, keď súd vyzval strany na vyjadrenie, nedošlo zo strany okresného súdu k žiadnemu úkonu. Následná aktivita súdu v máji 2021 opäť spočívala v doručovaní vyjadrení po takmer polroku od výzvy na vyjadrenie. Jednotlivé intervaly doručovania vyjadrení tak pravidelne predstavovali približne päť až šesť mesiacov, čo nemožno považovať za prijateľné. Prvé pojednávanie vo veci sťažovateľky vo všetkých troch konaniach sa uskutočnilo až v novembri 2023, teda po takmer deväť a pol roku od podania žaloby.

11. Procesný postup okresného súdu, ktorý bol sprevádzaný jeho niekoľkoročným neefektívnym postupom a nečinnosťou, preto vôbec nesmeroval k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľky, čo viedlo k ústavnou sťažnosťou namietanému porušeniu jej ústavného práva. Spory sa nerozhodujú nekonečnými doručovaniami písomných vyjadrení, ale na pojednávaní. Už samotná dĺžka konania, ktoré nie je právoplatne rozhodnuté ani po viac ako 10 rokoch od jeho začatia, nie je súladná nielen s ústavnými právami sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a obdobným právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ale ani so základným právom sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Takáto kvalita poskytovania súdnej

ochrany zasahuje do samej podstaty tohto základného práva, a preto bolo, čo sa týka všetkých sťažovateľkou uvedených ústavných práv, ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vyhovené. Keďže rozhodnutia okresného súdu ešte nie sú právoplatné a okresný súd bude musieť konať po vrátení vecí z krajského súdu, bolo mu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy prikázané konať bez zbytočných prietahov.

12. K argumentu o častých zmenách sudcov, ktorým bola vec sťažovateľky pridelená, načim uviesť, že táto skutočnosť nemôže byť dôvodom zmarenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a nezbavuje štát zodpovednosti za prietahy. Účelom ústavnej sťažnosti nie je pomenovanie príčin prietahov alebo dospieť k záveru, či majú objektívny alebo subjektívny charakter. Dôležité je rozhodnúť, či k prietahom v konaní došlo, a odstrániť stav právnej neistoty sťažovateľky.

13. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušenia základného práva (IV. ÚS 210/04). Tak to je aj v tomto prípade, v ktorom jediným faktorom pri zistení porušenia ústavných práv sťažovateľky bol extrémne neefektívny postup okresného súdu. S prihliadnutím na celkovú dĺžku a fázu konania, správanie sťažovateľky, význam rozhodnutia pre sťažovateľku a postup súdu bolo sťažovateľke podľa čl. 127 ods. 3 ústavy priznané finančné zadosťučinenie v sume 5 000 eur s tým, že vo zvyšnej časti jej návrhu nebolo vyhovené.

V.

14. Zistené porušenie ústavného práva sťažovateľky odôvodňuje, aby jej okresný súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov nahradil trovy konania, ktoré jej vznikli právnym zastúpením a ktorých výška bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), čo za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti – 2 x 343,25 eur) s náhradou podľa § 16 ods. 3 vyhlášky (2 x 13,73 eur) predstavuje sumu 713,96 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júla 2024

Robert Šorl
predseda senátu